

El pintor Agustí Ferrer Pino (1884-1960)

Antoni Sangrà Boladeres

ADVERTIMENT. La consulta d'aquesta tesi queda condicionada a l'acceptació de les següents condicions d'ús: La difusió d'aquesta tesi per mitjà del servei TDX (www.tdx.cat) i a través del Dipòsit Digital de la UB (diposit.ub.edu) ha estat autoritzada pels titulars dels drets de propietat intel·lectual únicament per a usos privats emmarcats en activitats d'investigació i docència. No s'autoritza la seva reproducció amb finalitats de lucre ni la seva difusió i posada a disposició des d'un lloc aliè al servei TDX ni al Dipòsit Digital de la UB. No s'autoritza la presentació del seu contingut en una finestra o marc aliè a TDX o al Dipòsit Digital de la UB (framing). Aquesta reserva de drets afecta tant al resum de presentació de la tesi com als seus continguts. En la utilització o cita de parts de la tesi és obligat indicar el nom de la persona autora.

ADVERTENCIA. La consulta de esta tesis queda condicionada a la aceptación de las siguientes condiciones de uso: La difusión de esta tesis por medio del servicio TDR (www.tdx.cat) y a través del Repositorio Digital de la UB (diposit.ub.edu) ha sido autorizada por los titulares de los derechos de propiedad intelectual únicamente para usos privados enmarcados en actividades de investigación y docencia. No se autoriza su reproducción con finalidades de lucro ni su difusión y puesta a disposición desde un sitio ajeno al servicio TDR o al Repositorio Digital de la UB. No se autoriza la presentación de su contenido en una ventana o marco ajeno a TDR o al Repositorio Digital de la UB (framing). Esta reserva de derechos afecta tanto al resumen de presentación de la tesis como a sus contenidos. En la utilización o cita de partes de la tesis es obligado indicar el nombre de la persona autora.

WARNING. On having consulted this thesis you're accepting the following use conditions: Spreading this thesis by the TDX (www.tdx.cat) service and by the UB Digital Repository (diposit.ub.edu) has been authorized by the titular of the intellectual property rights only for private uses placed in investigation and teaching activities. Reproduction with lucrative aims is not authorized nor its spreading and availability from a site foreign to the TDX service or to the UB Digital Repository. Introducing its content in a window or frame foreign to the TDX service or to the UB Digital Repository is not authorized (framing). Those rights affect to the presentation summary of the thesis as well as to its contents. In the using or citation of parts of the thesis it's obliged to indicate the name of the author.

DEPARTAMENT DE DIBUIX
FACULTAT DE BELLES ARTS
UNIVERSITAT DE BARCELONA

PROGRAMA DE DOCTORAT
ESPAI PÚBLIC I REGENERACIÓ URBANA: ART, TEORIA I
CONSERVACIÓ DEL PATRIMONI

TÍTOL DE LA TESI

EL PINTOR AGUSTÍ FERRER PINO
(1884-1960)

PER OPTAR AL TÍTOL DE:

Doctor en Belles Arts

NOM DEL DOCTORAND:

Antoni Sangrà Boladeras

NOMS DELS DIRECTORS DE LA TESI:

Dra. Roser Masip Boladeras
Dr. Lino Cabezas Gelabert

Barcelona, 2014

**PROPOSTA D'UNA PRIMERA CATALOGACIÓ DE
L'OBRA D'AGUSTÍ FERRER PINO
(DIBUIX I PINTURA)**

PREÀMBUL

Aquesta investigació va començar quan se'ns va destapar l'enorme potencial que hi havia emmagatzemat en l'antiga casa de Ferrer Pino. Com ja hem comentat en la introducció d'aquest treball, no podem dir que trobéssim un arxiu familiar estructurat, sinó més aviat una multitud de dibuixos i pintures amuntegades en les parets, en el terra i en calaixos. Evidentment, les condicions de conservació no eren les més adients i moltes d'aquelles obres havien patit el deteriorament del pas del temps, de la humitat, dels corcs...

Al començament, el treball va consistir en treure-les i sanejar-les en la mesura del possible. Intuíem que a partir d'aquell fons artístic podíem iniciar alguna mena d'investigació, especialment pel gran nombre de dibuixos que apareixien. La primera idea va ser trobar els dibuixos que havia fet servir Agustí Ferrer per projectar les seves pintures murals. Ens semblava que des d'una perspectiva funcional, el dibuix, en tant que eina habitual dels artistes durant el procés creatiu per la ideació i projecció del que posteriorment ha de ser l'obra definitiva -en el nostre cas teníem molt present la pintura mural- podia ser una font primària d'estudi i anàlisi amb molt d'interès per un possible estudi. Tanmateix, durant el període de temps en el que inventariàvem les seves obres, ens vam adonar que quantitativament i qualitativament podíem anar més enllà i realment realitzar un estudi complet de tota la seva obra.

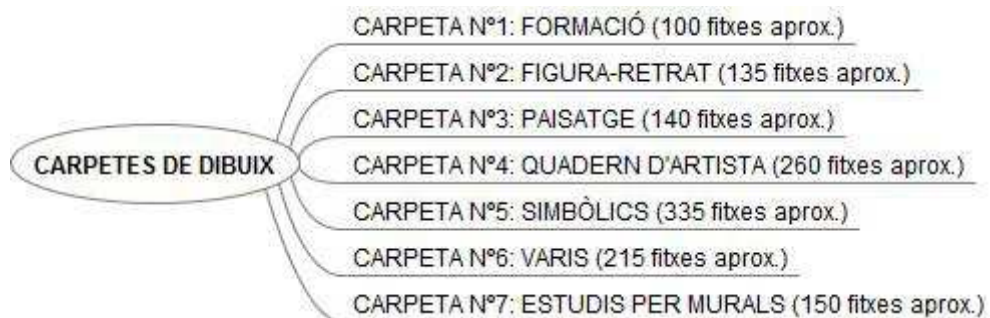
El procés d'ordenació i registre va ser lent. Es va iniciar l'any 2006 i pràcticament va durar dos anys. Anàvem trobant-nos els caps de setmana amb la filla d'Agustí Ferrer, Teresa Ferrer, que durant aquella època tenia uns vuitanta anys. Això implicava que no podíem allargar massa les sessions de feina ja que precisament per l'edat d'ella i el poc condicionament de la casa no podíem estar-hi moltes hores.

Així, la majoria d'obres presentades en aquest primer catàleg provenen d'aquelles sessions de treball. Igualment, a mida que hem anat indagant per l'elaboració d'aquesta investigació, evidentment n'hem localitzat d'altres, tant en col·leccions particulars, especialment de Sitges, com en publicacions diverses, que també hem inclòs en el catàleg.

Com diem, pretenem fer una primera proposta de catàleg. És la primera vegada que s'estudia a fons l'obra d'Agustí Ferrer i no és el nostre propòsit deixar el catàleg tancat, però sí prou definit per poder copsar les característiques principals de la seva obra i

que, ahora, pugui ser utilitzat com una eina de treball per dissertacions posteriors sobre Agustí Ferrer. Queda clar, doncs, que el catàleg que es presenta no és el catàleg final de tota la seva obra, sinó el catàleg d'una part de la seva obra¹ prou significativa per servir-nos en l'estudi formal i estètic d'aquesta. Volem recalcar, en aquest sentit, la idea de que és un "catàleg d'estudi o per estudiar" perquè, en la mesura del possible, la nostra proposta pretén estar més vinculada a la casuística dels estudis artístics que a la dels històrics. Per tant, d'una banda, una conseqüència en la materialització del catàleg és la importància que li atorguem a l'esfera del dibuix. I d'altra banda, no hi ha una obsessió per reunir una col·lecció nombrosa d'obres sinó més aviat un nombre qualitativament significatiu.

El catàleg està dividit en dues carpetes: una carpeta de dibuix i una carpeta de pintura. La carpeta de dibuix, tal i com mostrem en el següent esquema, està subdividida en set subcarpetes temàtiques.

La carpeta de pintura està subdividida en cinc subcarpetes, també organitzades per temàtiques.

¹ De la obra localitzada fins a la data present.

Cada subcarpeta està numerada i titulada segons la temàtica. Dins de cada subcarpeta es distribueixen els blocs en que classifiquem les obres. Per exemple, com mostrem en el següent esquema de la carpeta de dibuix nº3 de Paisatge, hi ha set blocs que contenen les fitxes de catalogació.

A més, cada bloc pot estar subdividit en *subblocs* segons els criteris d'ordenació i classificació de les obres. Aquests criteris estan determinats per tres variables: la temporalitat, és a dir, el període aproximat² en que situem l'obra; la tècnica o la seva sintaxis; i finalment també s'ha tingut en compte el contingut semàntic o temàtic.

A través d'aquest procediment organitzatiu aconseguim que cada fitxa, per tant, cada obra, estigui identificada amb un número en concret i diferent.

Afegir, també, que degut a les característiques de l'obra d'Agustí Ferrer i a la permeabilitat procedimental i tècnica del dibuix, és la carpeta precisament del dibuix la que ofereix una complexitat i fragmentació major.

En relació a l'estructura de la fitxa i el seu contingut, comentar que la informació que hi consta està basada especialment en les dades tècniques de l'obra. En un primer apartat assenyalarem les dades principals de les seves propietats i localització:

² En alguns blocs marquem varis períodes per dos motius. En primer lloc, per una qüestió organitzativa és necessari agrupar una sèrie d'obres en diversos períodes, i per l'altre, a vegades ha estat difícil delimitar el període concret d'aquelles obres i s'ha flexibilitzat la seva ubicació temporal.

AUTOR

TIPUS D'OBRA (fa referència a si és dibuix o pintura)

NOM/TÍTOL (fa referència a si ens consta el títol de l'obra)

DATA D'EXECUCIÓ (fa referència a si l'obra està datada)

FIRMA (fa referència a si l'obra està signada)

UBICACIÓ ACTUAL (fa referència al lloc on l'hem localitzat i fotografiat)

En un segon apartat hi afegim les dades més específicament tècniques

DESCRIPCIÓ FÍSICA (fa referència a una breu descripció del contingut temàtic que es visualitza)

MIDES (mides expressades en centímetres, alçada per amplada)

TÈCNICA (segons procediment tècnic utilitzat)

SUPPORT (normalment tela o paper)

ESTAT DE CONSERVACIÓ (es fan servir tres variables orientatives i genèriques sobre l'estat en el moment en que fotografiem l'obra, són: dolent, regular i bé)

En el tercer apartat assenyallem si l'obra ha estat ressenyada bibliogràficament. Tenim en compte si l'obra ha estat reproduïda o citada en alguna publicació.

Finalment, en el quart apartat, deixem un espai per a possibles observacions o comentaris que considerem oportú escriure sobre l'obra en concret.